

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Archi-||dioeceseos || Colonien-||sis Descriptio || Historica

Henriquez a Strevesdorff, Martinus

Coloniæ Agrippinæ, 1652

Status I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12065

STATUS

I.

STATUS

ILL. mum & REV. mum
CAPITVLVM.
METROPOLITANVM.

Metropolitanam Cathedralē hic cernimus AEdem,
Præcipuum in Clero solium, subsellia prima
Scandere, qua cunctis præluceat, & altior exit.
Majori ter digna gradu. Fana omnia præter;
Tota Diocesis, vel que Provincia tota
Ambit in amplexu, gremioq; includit Horizon.

Hinc de Iure Prior, Titulo clarissimus ille
Consensus Status est, paret cui scilicet omnis
Orde Dynastiarum, Clerusq; obtemperat omnis:
Dictum Collegium nullos admittit in Album,
Quam summos sacri Proceres, Comitesq; Ducesq;
Imperij Heroas, cumq; his Illustribus, octo
Presbyteros, quorum Promotio summa probatur,
Vel Doctoratus, vel dia Licentia, & horum
Consilio arbitrio, soloq; Ecclesia nutu
Agrippinensis regitur, servatur in Esse.

At è prædictis Illustribus atque Serenis
Principibus, Ducibusq; Viris Primatibus Archi-
Presul, & Elector Princeps celebratur in alto
Romani Imperij sessu. Italiaq; supremus
Sicilia Regni quoq; Cancellarius ille est,
Consilio Imperij, Procerum votoq; secundus.

Multis Cesaribus, multisq; à Regibus, altis
Principibus, Ducibus, Baronibus atque Dynastis,
Vbiaca hac Cathedra est ditata favore lubenti,
Ornamentorum millenis dotibus, Aedes
Iam dicta à Sancto Materno Antistite primo

Disci-

Discipulo Petri, fundamina (a) sumpsit & ortum,
 Primo à Pralato hoc, Vbiorum & Apostolo in Vrbe,
 In Divi Petri templum sacratur honorem,
 Hic animando fidem Præco propagat ubiq̃.

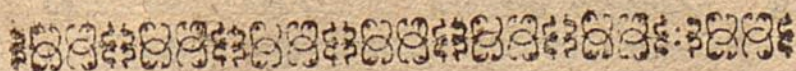
Tempore Chilprici Francorum (b) Regis, eodem
 Etatis, sanctus dum sceptræ Agilolphus haberet,
 Quod prior illis annis, misso Diplomate summo
 Pontifice à Zacharia, huius post sæcula verò
 Dum Comes ad Tubarum, delubra Tuitia fundans
 De structo Castro, Sanctorum Heribertus in album
 Adscriptus, Patriæ Pater admirandus in ævo
 Ottoni charus, dum q̃ ArchiPræfulis auctus
 Munere, mox meruit Primus dignariet alto
 Electoratus (c) gaudente Ecclesia, honore:

Dicta Cathedralis, Dominatus possidet intro
 Archidiocæsin, Donaria plurima, præter
 Freishemium quondam Comitatum, conditus ipse
 Emundus sacra Comes & Dotator in AEdæ,
 De se sic loquitur clarus post funera vivens;
 FREISHEIM, SANCTE MEUM FERÒ, PETRE, TIBI
 COMITATUM:

Hulckroidt (primò Equitis Sedes, Dominatus & olim
 Sed manibus Clivie Comitatus herilis:)
 Iura exercendo Theodorus nomine Lovo,
 Possedit primò; Ditionis limina vidit
 Nussia, Moers infra, suprema in parte Colonus,
 Henrico demum de Virnburg ære (d) redemptus
 Cessit, & inde illum Cathedra hæc possedit, ad usq̃
 Tempora Fernandi, qui permutavit & Urbem
 Zontinam contra Hulckradium, veltigal, & Arcem,
 Vnde hæc Metropolis per Zons sua Iura reservat,
 Et præter Glevvel subsunt cum Iuribus Esch. Niel,
 Walperberg, VVoringen, Bullesheim quoq̃ & Erpel,
 Hæc loca sunt Dominis subiecta labore, timore,
 Iustitia è contra; Pax & Clementia regnant.

[a] An. 96. [b] An. 714. [c] An. 1002. [d] An. 1311.

TITV.

TITVLI ILL. morum

CAPITVLARIVM.

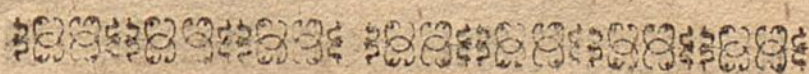
1. **F**rans Egon, antiquis Comes illustrissimus annis
Furstenberg, Princeps, electus Episcopus, alta
Argentinenſis Cathedra, Landgravius in Bahr,
Alſatiaq; Vbia reſpectu ſummus herilis
Præpoſitus domui, ſimul atque Decanus in alta
Metropolitana, Archi-Cancellarius almi
Agrippinenſis ſtudiij, hac quod floret in Vrbe
Electoralis Præſes ſupremus in aula.
2. Subq; Decanus abeſt Ioannes Æde Iacobus
Qui Comes à Königſeck Rottenfelsq;, Dynaſta
Aulendorpiacus, Dominus Stauffenſis, utrimq; eſt.
3. Iamq; Chori Præſul captat ſacrata Philippus
Iura Salentinus, Manderscheidanus & idem
Is Comes à Blanckenheim, Gerolſteinius Heros,
4. Hic VVilhelmus Egon Scholaſtica Sacra tuetur,
Qui Comes à Furſtenbergh VVerdenbergque
coruſcat,
5. Nunc Leopoldus adit ſummam Fridericus ad aram
Vbiaca Eccleſia, Dapiferq; ex iure Paterno
Romani Imperij, Comes ac Friedbergus & idem
In VValtpurg Dominus, maiorq; Diaconus ille eſt.
6. VVilhelmus VVunibaldus in æde Diaconus alter,
Imperijque ſacri Dapifer, Friedburgicus idem
Ille Comes Dominusq; ſimul VValpurgicus intrat.
7. Poſtq; Philippus adeſt Comes, Illuſtrisq; Dynaſta
Ex Hohenzollren, Siegmaringa, atque Veringa,
Archi Romani Imperij Camerarius idem,

9. Fran-

8. *Franciscus Bernard Princeps Nassovius ille, ab Hadmar, Cattineliboci, Diez, atque Vianda Illustris Comes, in Bilstein Dominusq; gubernat.*
9. *Ioannes Carolus Comes hinc succedit a vitus De Schvartzzenburgo, atque Hohenlandsbergius Heros.*
10. *Franciscus Comes Ernestus Dorstweilerus, atque Krichingensis adit Pittingensisque Cathedram.*
11. *Metropoli Hermannus stat Marchio in Æde Badensis. Hochbergusque, Susenbergus Landtgravius, amplius Ebersteinensis Comes, ac Sponheimius idem*
12. *Hinc Comes à Manderscheid, Blanckenheimque sub Ara Otto Ludovicus, Keyl, Falckensteinque videtur.*
13. *Fernandus Rudolphus idem jus obtinet hac in Æde Cathedrali, Furstenbergensis a vito Iure Comes, VVerdenbergensis utrimque Dynasta.*
14. *Fernand Franciscus Comes hic de stirpe VWedanus; In Ronckel Dominus, simul Isenburgicus intrat.*

Excellens Hisce est Vbiopolitana Cathedra Principibus, Ducibus, Primatibus atque Dynastis, Et si fata vocant, gremio succedit ab hocce, Illustri, cui vota sarent, dignissimus Archi-Præsul in excelso solio, cui fausta precamur. Odonus sequitur numerus, quo Presbiter omnis Cappituli in gremio Canonum de more receptus. His etenim post illustres sublime sedile Scanditur, & pariter cum primis vota ministrant Qualiter, & quando monumenta vetusta docebant, Ni quis foris volet talem sustollere morem.

PRESBI-

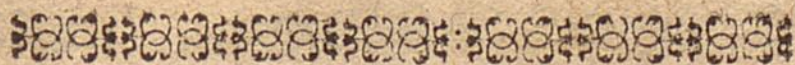

PRESBITERI, CANONICI,
CAPITVLARES.

1. **P**resbyter hic primus. Seniorq; videtur in aede.
Nunc Adrian Valeburg sacratus Episcopus Adri-
Anopolis qui Suffraganeus Vbius idem est
2. Paulus & Anselmus Cuniberti ritè Decanus,
Spirituales adhac Summusq; Vicarius extat.
3. Henricus Mering Doct̃or de iure probatus,
Consilij Dator, & longas Legatus in oras.
4. Ioannes Francken de Sierstorff, iuris utraque
Lauru insignitus, Laurenti in Gymnade Rect̃r.
5. Thomas a Quentell, Doct̃or Clarissimus, illum
Ad Divum Andream quoq; Prapositura coronat.
Is Iudex idem summa Officialis in Aula est.
6. Nunc it Christophorus Fridericus Geyer ad Aram.
Theologivi Doct̃or studij, Vulturque disertus.
7. Hunc Theodorus adit merito Schnabelius ungue.
Doct̃orale pedum cui iuris contulit Ostrum.
8. Nec minor est reliquis, Ioannes ille Iosephus
D' Haes, illum Doct̃or pariterque Sigillifer ornat.

Hos Illustre. Viros, quèis parta Licentia, queisque
Doct̃oratus adest, per vota Capitulum adoptat;
Presbyter Ecclesia ut qui vis de lege colatur,
Gratia ab his etenim prima prabenda resurgit,
Indè facultati prabenda secunda, deinde
Electori omnis collatio competit, & sic
Illa Trias forti nexu vincloque ligatur.

DOMI-

DOMICELLARES.

ILLVSTRES.

1. Illustrem Comitem Matthiam cerno praere,
2. Post Fratrem Leopold : Princeps Medicus
uterque est.
3. VVilhelmum Ernestum Comitem nunc ordo
receptat.
De Manderscheida, Blanckenheimb, atque Gerolstein.
4. Austriacus Sigismundus Dux proximus extat:
5. Albert Sigismund Bavârum Dux, atque Palas.
6. Inde Comes Carolus Fernand Blanckheimius
intrat.
7. Landtgravius Eriderich, rubroque Dynasta
galero.
8. Marchio Badenses Carolus VVilhelmus ad oras.
9. Landtgravius VVilhelm de Darmstadt Junior
Hassus.
10. Ritbergaque Comes, Frisiaque Dynasta orientis.
11. Et Carolus Leopold titulo Dux Lottaris ora.
12. Frans VVilhelmq, Comes Manderscheidensis, &
in Keill;
13. Maxmilianus adest Frisia Fernandus ad ortum
14. Frebenius Comes à Furstenberg, VVerd Heli-
genberg.
15. Fernandus Comes à Manderscheidt, atque Sayna.
16. Philips Theodorus Manderscheidt, atque Gerol-
stein.

17. Maxmi-

18. *Maximilian Comes in VVertheim, Lavustein,
Rocheveldique,*
19. *Austriaco Archiduci hac Carolo quoque jura
Iosepho
Caesaris Augusti Germano sanguine Fratri.*
20. *VVoiffgangusq; Georg Fridericus, & illius alto*
21. *Stemmate conjunctus Frater Ludovicus Anthora
De Neoburg Princeps binus, Comitesque Palati
Ad Rhenum, Iuliaque Duces Cliviaque Dynasta,
Ecclesia hosce Duces Vbiam veneratur ad aram.
Sat titulo insigni prouum de stirpe Nepotes,*

CLERVS.

IN GENERE.

Clerus vox græco ducta est à nomine Cleros,
Quod nos latino dicimus sortem stylo,
Hinc, quia et el fors, vel Dominus Pars extat eorum,
A sorte Domini, Clerici nomen gerunt.
Nam confidenter loquitur dio ore Propheta,
Hereditatis ipse pars Dominus mea est.
Sic, qua jure DEI sunt, pro Rectoribus ipsi
Sunt constituti Clerici, Mystæ DEI.
Quin semper visum est, hominum genus usque duobus
DEI Ministris dirigi, duci, regi.
Nempè Sacerdotum supremo munere, summâ
Autoritate, regio imperio, manu.
At presens cum non tangat Tractatus eorum
Hic qualitates, jura, privilegia:
Ex aquo cessamus ijs de rebus, & ipsum
Nunc ex professo gradimur ad Forum Fori,

C

SEPTEM

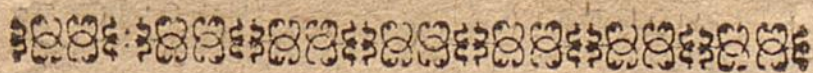
SEPTEM COLLEGIA.

INTRA COLONIAM.

1. **A** Ra Cathedralis præ cunctis usque triumphans
Ingreditur, de qua iam primum mentio facta
est:
2. Illustris succedit ei comitatus ad astra
Agrine deducto Gereon, sumitque secundas.
3. Inde Severinus nitidus fulgente Tiarâ
4. Presulis atque illum Cunibertus in Æde sacras
Excipit Antistes multa pietatis Alumnus.
5. Collegium Andrea sequitur gestantis amicam
Optatamque Crucem, cuius par nobile Fanum.
6. Cætus Apostolicus, duodenariumque ordo virorum
Æde sua sacer est, & habet munimenta vetusta.
7. Scandimus, ecce, Gradus sic aspirante Mariâ.
8. Post insignis Eques Delubra Georgius intrat.

Mittimus Abbatum, Abbatissarumque coruscas
Cum Baculis myrras, & quorumcunque Paroecias
Sanctorum Sedes habitacula dia supremi
Numinis, & reliquos divino jure Ministros
Claustraque quæ numero sunt infinita per Urbem
grippinatum, seu dixeris illa virilis
Virginerve gregis, tacitâ transibo Camcenâ.

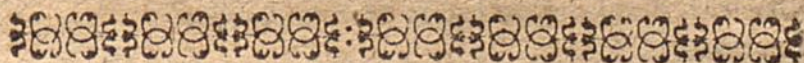
CLERVS

CLERVS EXTRANEVS.
ABBATIÆ VIRORVM.

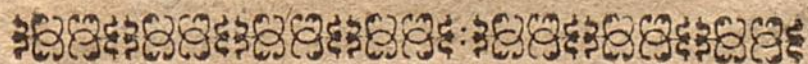
1. **A**bbatum Delubra inter, Divitense relucet,
Brunvillense, dein Lach quæis Benedictus in
Ara est.

Hinc Heisterbacum, Marienstadiumque, Vetusque
Campus, & his colitur Divus Bernardus, & inde
Steinfeldensis adest, Knechtstedenfisque Tiara,
Pramonstratenses Norberti ex Ordine Patres.

PRÆPOSITVRÆ.

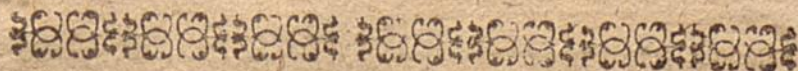
2. **P**ræpositura duplex extra (non tangimus intra)
Illius primam nobis dat Bonna, secundam
Tolbiacum, Vbiacis bñia spectantur in Agris.

COLLEGIA.

Cassius & Socius Bonna Florentius Aram
Collegiumque tenent, sed Divus in urbe Quirinus
Nussiadum, Kayfersverde Svuibertus, & Heros
Kerpenn adjuncta solitur Martinus in Aede.

COENO-

COENOBIA,
ET
CONVENTVS.

4 *N*ussia Cœnobiū, Canonū quod ab ordine, nutrit,
Quodā erat hoc Bacchi Fanū, dein Magdalis Ara
Tempore Abelvini: (a) sed r̄repositura sacratur
Vbiacā Comitum Cathedra, sub Prasule (b) Daslen
Egregijs dotata Viris, cognomine Neuvburg,
Iamq; Prioratus quem vox modò Teutonis effert
Ober Closter, & hoc fuit eversum ante, videmus
Nussiacis hodie subseptum Mœnibus illud;
Ehrensteina Crucis, Bottenbroich Ordinis ex nunc
Cisterci, Servitarum Creutzberga Verona
Proxima Bedtburgi Pater Augustinus in Ara est,
Anton Isteinam Carmeli possidet Ordo,
Welchenberga subit, prope Dickam sanctus honorens
Et cultum Nicolaus habet, Divusque Sebaſtes
Nussiaci, Fratrum quēis tertia Regula cura est
Francisci: Sunt ista Monastica Claustra Virorum,
[a] Anno 690. [b] An. 1161,

PAROCHIÆ,
ET
VICARIÆ RVRALES.

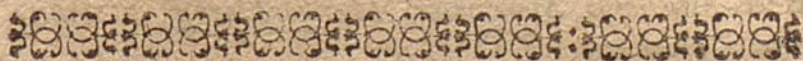
5. *C*entum, Octoginta Rus Pastoratibus intrā
Archidiœcesin quadragintaque Ministris
Centenisq; quibus stat Cura Vicaria, pollet.

ABBA

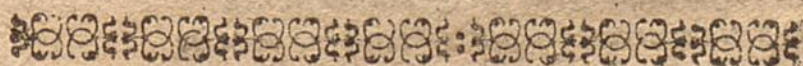
ABBATIÆ.
SEV
VIRGINUM NOBILIVM.
COLLEGIA.

6. **A**bbatissarum pralustria Tana coruscant
Novesii Dedekircha subit, Vilichq, nigrumq
A tali imposito iam dudum nomine Rheindorff.

CLAVSVRÆ.

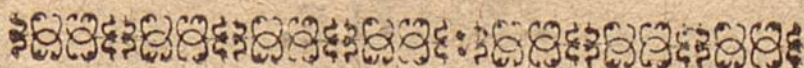
7. **K**onigsdorff, hic se Mehr, & Langvaden,
& Hoven,
Gnadenhal, Eppinckhoven, Burgbachq, remonstrant,
Burvenig, Fngenthal, Maria pratumq, Rolandiq,
Insula, Rulandsverth, Neuvvenverck, atq, suprema
Antenacum iuxta, Thoma quæ Claustra videntur.

CONVENTUS.

8. **H**ic Maria Forstum, Schillingsq, Capella resurgio
Fravweiler, Rheindorff, Blatzheim, Berck,
Kempen & Alfster,
Huls, Mariabergum, Clara, hic Michaelq, per urbem
Nussiacam, & Fusenich. isthac Cistercius ordo
Partim.

*Partim Claustra fovent, Vramonstratensis ab inae,
Tum Benedictinus, tum Brigittanus, & Ara
Tertia Francisci, canonum tum regula Fratrum.*

DOMINIA.
SVBIECTA CLERO.

I*Am Clero subsunt Dominatus, scilicet illi:
Bravviler, Bleisheim, Bocholtz, Bertzdorpica tellus,
Prepositura simul Poppelsdorff: Eendenich; atque
Flertzheim, Iuntersdorffum, Kirchsar, Lovenich una
Heer-Mulheim, Merrheim, Mungersdorppf, Marma-
giumque,
Ippendorff, Marvheim, Strasfeldt, Neuvkirchia,
Kiersta,
Ossendorff, Schwadorff, nigrum de nomine Rhein-
dorff.
VValdorff, Mullendorff, Geislar, per Vilich in uno,
VVebr; & Vdeshemium (quod Vdonis Villa beati est)
Hac loca dicta simul Sacro sunt subdita Clero,
Verum Abbatys sunt plurima dedita priscis,
Plurima Collegijs, queis longo jure potestas
Illa reservata est, ut jus & munia sancta
Iustitia exercere queant vel tempore quovis:
Sacrificis verò quia mox Irregula praebo est,
Prelatus Gladium Pratori mittit, ut Ejus
Iudicio & iuste reddantur jura cuique,
Et castigentur delicta patrata Nocentum.
Hinc quadam sacris communio juncta profanis
Altera qua manus est ut rectius omnia fiant
Præmia digna suis meritis tribuantur, & illos
Qui mala committunt, bene debita pœna coarctet.*

STATVS